

A gyermekkor és a felnőttkor összefüggései a nemzetközi vizsgálatok tükrében

**Adverse Childhood Experiences (ACE) studyk és drogstudyk
összefüggései**

Matuszka Balázs, Ph.D.

**Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Személyiség- és Klinikai
Pszichológia Tanszék**

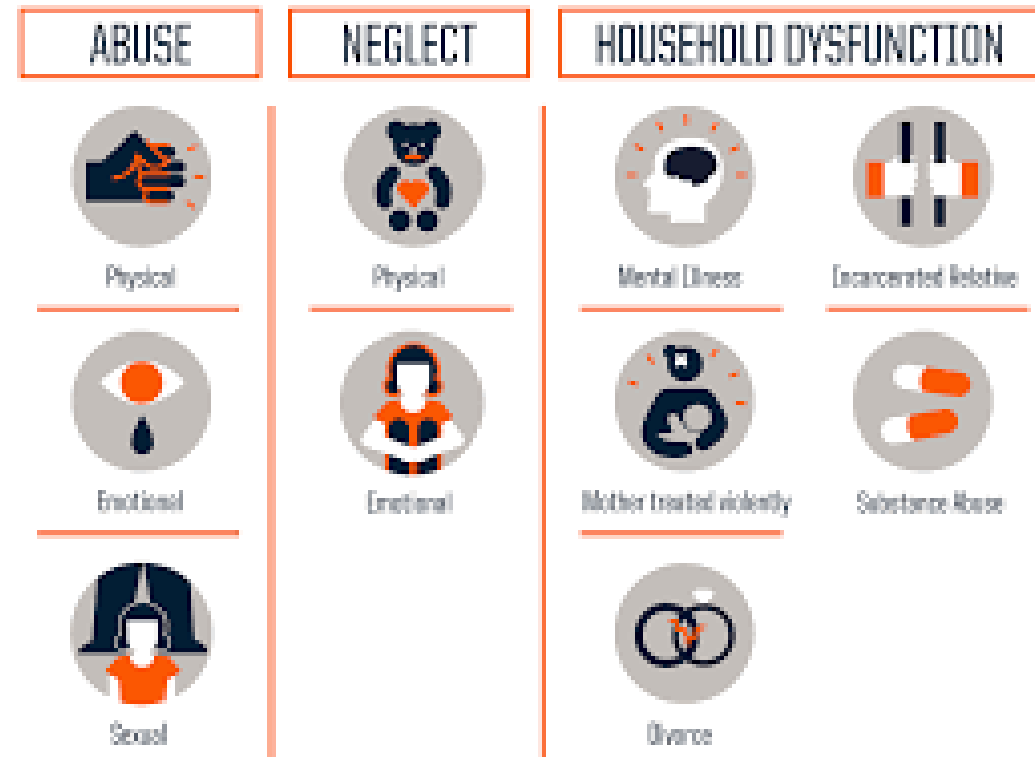
ACE = Adverse childhood experiences /Gyermekkori negatív élmények/

1. Szülő vagy más felnőtt a háztartásból **gyakran vagy nagyon gyakran... ráordibált önre**, sértegette, lealázta vagy **megalázta**, vagy oly módon viselkedett, hogy attól félt, hogy fizikailag bántalmazni fogja?
2. Szülő vagy más felnőtt a háztartásból gyakran vagy nagyon gyakran... ellökte, megragadta, **megverte**, vagy megdobta valamivel? Vagy előfordult-e, hogy annyira megverte, hogy **kék-zöld foltok** vagy sebek keletkeztek?
3. Előfordult-e, hogy felnőtt vagy 5 évvel idősebb személy **szexuális módon** ölelgette vagy érintette? Vagy megpróbálta vagy megtette a szájával, végbélbe vagy hüvelybe történő közösülést?
4. Gyakran vagy nagyon gyakran érezte azt, hogy **...senki a családban nem szereti**, illetve senki sem tartja különlegesnek vagy értékesnek? Vagy a családtagok nem gondoskodtak egymásról, nem voltak közel egymáshoz, illetve nem támogatták egymást?
5. Gyakran vagy nagyon gyakran érezte azt, hogy... **nem kap eleget enni**, koszos ruhákban kell járjon, és senki sem védi meg?

- Vagy a szülei túl részegek vagy bedrogozottak voltak ahhoz, hogy gondoskodjanak önről vagy hogy szükség esetén orvoshoz vigyék?
6. Szülei különváltak vagy **elváltak**?
 7. **Édesanyját vagy mostohaanyját**: gyakran vagy nagyon gyakran ellökték, megragadták, megütötték, vagy megdobták valamivel? Vagy időnként, gyakran, vagy nagyon gyakran rúgták, **megverték**, ököllel mentek neki, vagy kemény tárggyal megütötték? Vagy előfordult-e egyáltalán, hogy perceként át verték vagy késsel vagy fegyverrel fenyegették?
 8. **Élt-e együtt** olyannal, aki alkoholproblémákkal küzdött, **alkoholista vagy kábítószer-élvező** volt?
 9. Volt-e a háztartásban depressziós vagy **elmebeteg** személy, illetve olyan, aki öngyilkosságot kísérelt meg?
 10. Volt-e valaki a háztartásból, aki **börtönbe** került?

Az ACE-ek mérése

- Az eredeti ACE Kérdőív (Felitti és mtsai, 1998)
- A WHO Kérdőíve: Az ACE-IQ
 - 33 kérdés
 - Kitér a kortársak kegyetlenkedésére,
 - Lakókörnyezet negatív eseményeire,
 - Háborús élményekre
 - Válaszlehetőségek árnyaltabbak
 - Sokszor
 - Néhányszor
 - Egyszer
 - Soha
 - Nem kíván válaszolni

Az eredeti, 1998-as vizsgálat

- Kaiser Permanente klinika San Diego, 45.000 páciens vizsgálat/év
- 1995-1997, két hullám, több, mint 17.337 válaszadó
- Férfi-nő arány: 46-54%
- A minta 74,8%-a a fehérek közül került ki
- A minta 39,3%-a diplomás, 35,9%-a is rendelkezett megkezdett felsőfokú tanulmányokkal

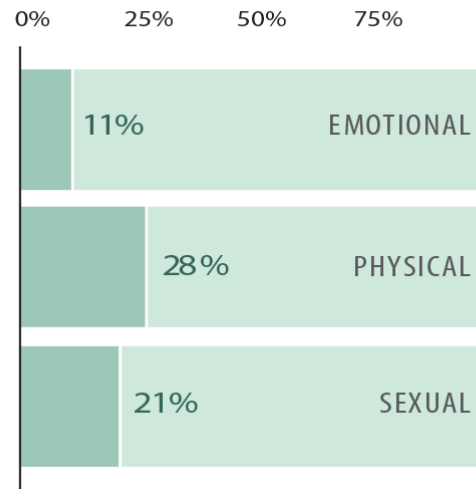

A legfontosabb eredmények

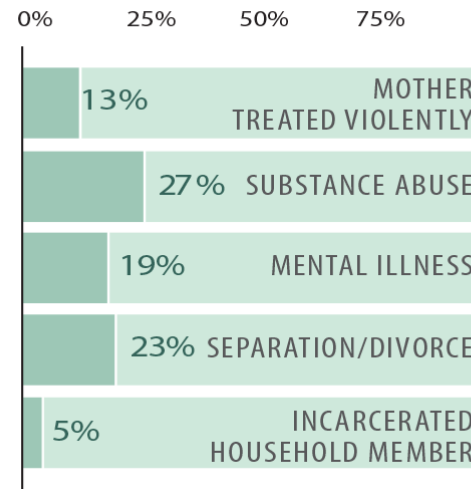
TYPES *of* ACES

The ACE study looked at three categories of adverse experience: **childhood abuse**, which included emotional, physical, and sexual abuse; **neglect**, including both physical and emotional neglect; and **household challenges** which included growing up in a household where there was substance abuse, mental illness, violent treatment of a mother or stepmother, parental separation/divorce or had a member of the household go to prison. Respondents were given an **ACE score** between 0 and 10 based on how many of these 10 types of adverse experience to which they reported being exposed.

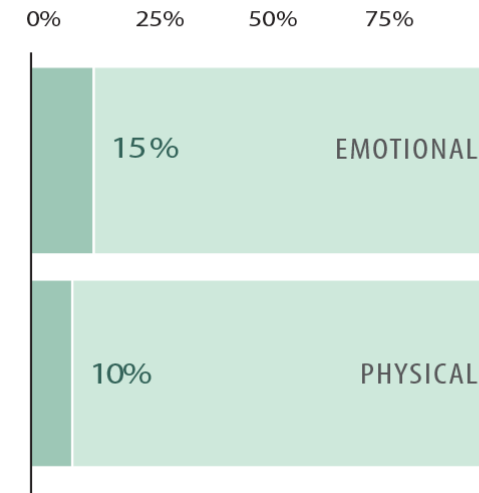
ABUSE

HOUSEHOLD CHALLENGES

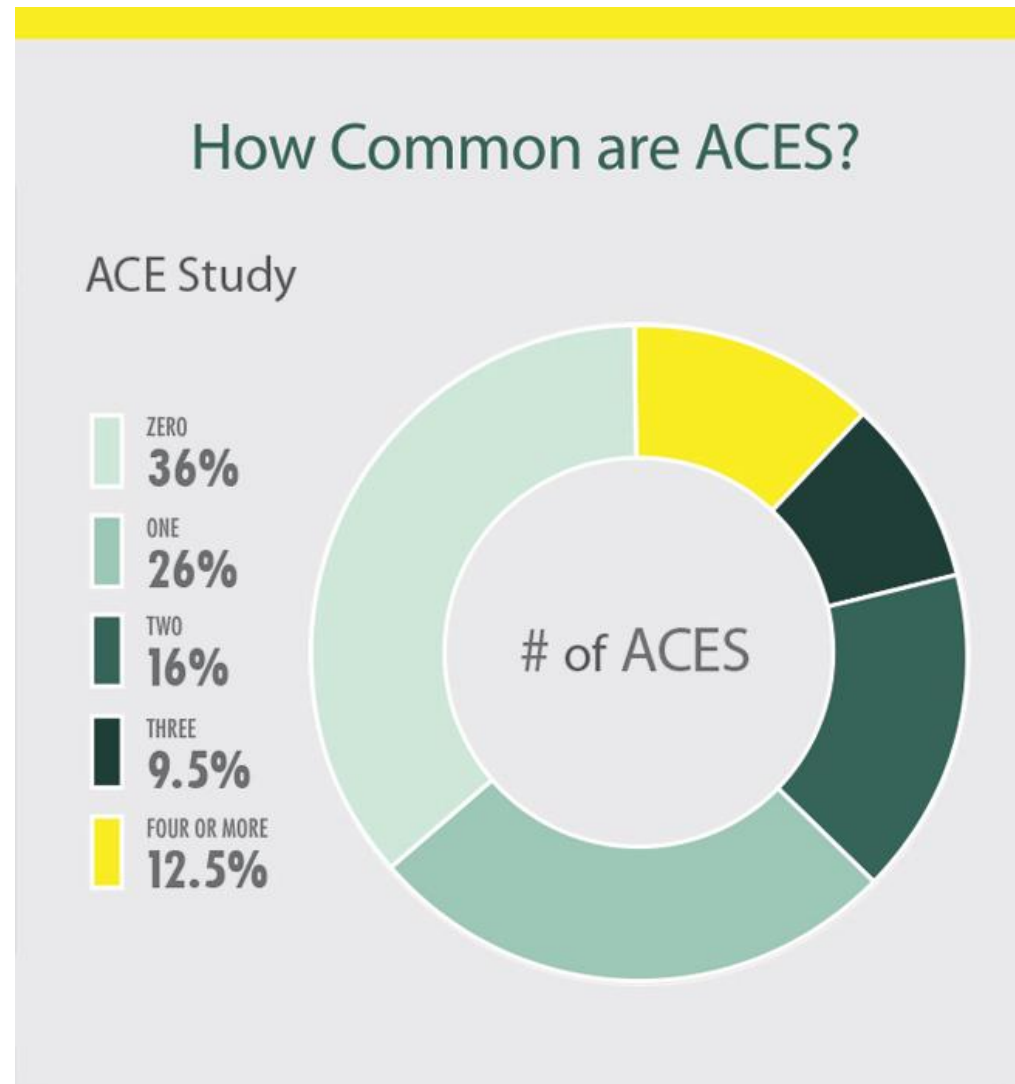

NEGLECT

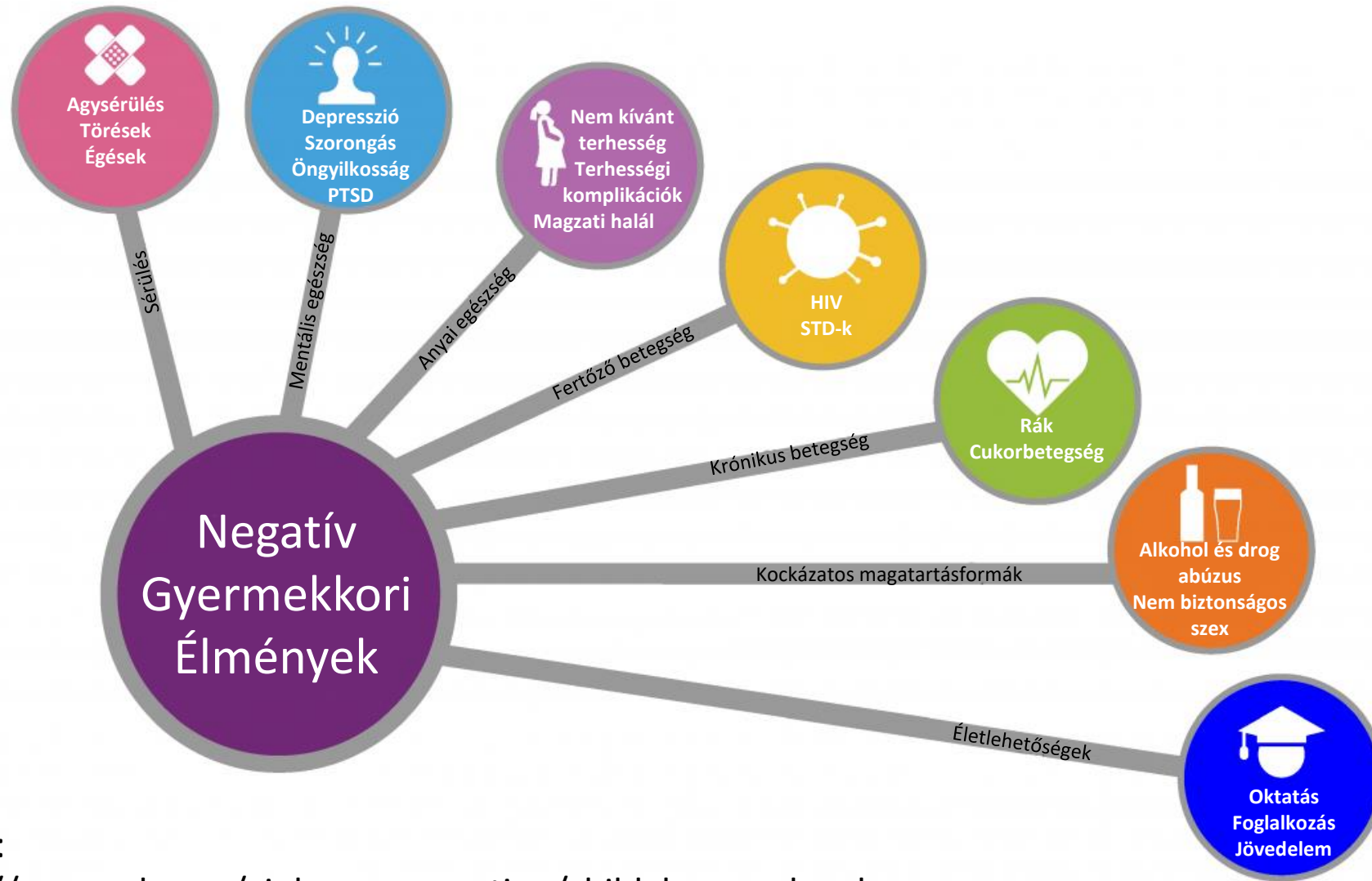
Forrás: <https://www.cdc.gov/violenceprevention/childabuseandneglect/acestudy/ace-graphics.html>

A legfontosabb eredmények 2.

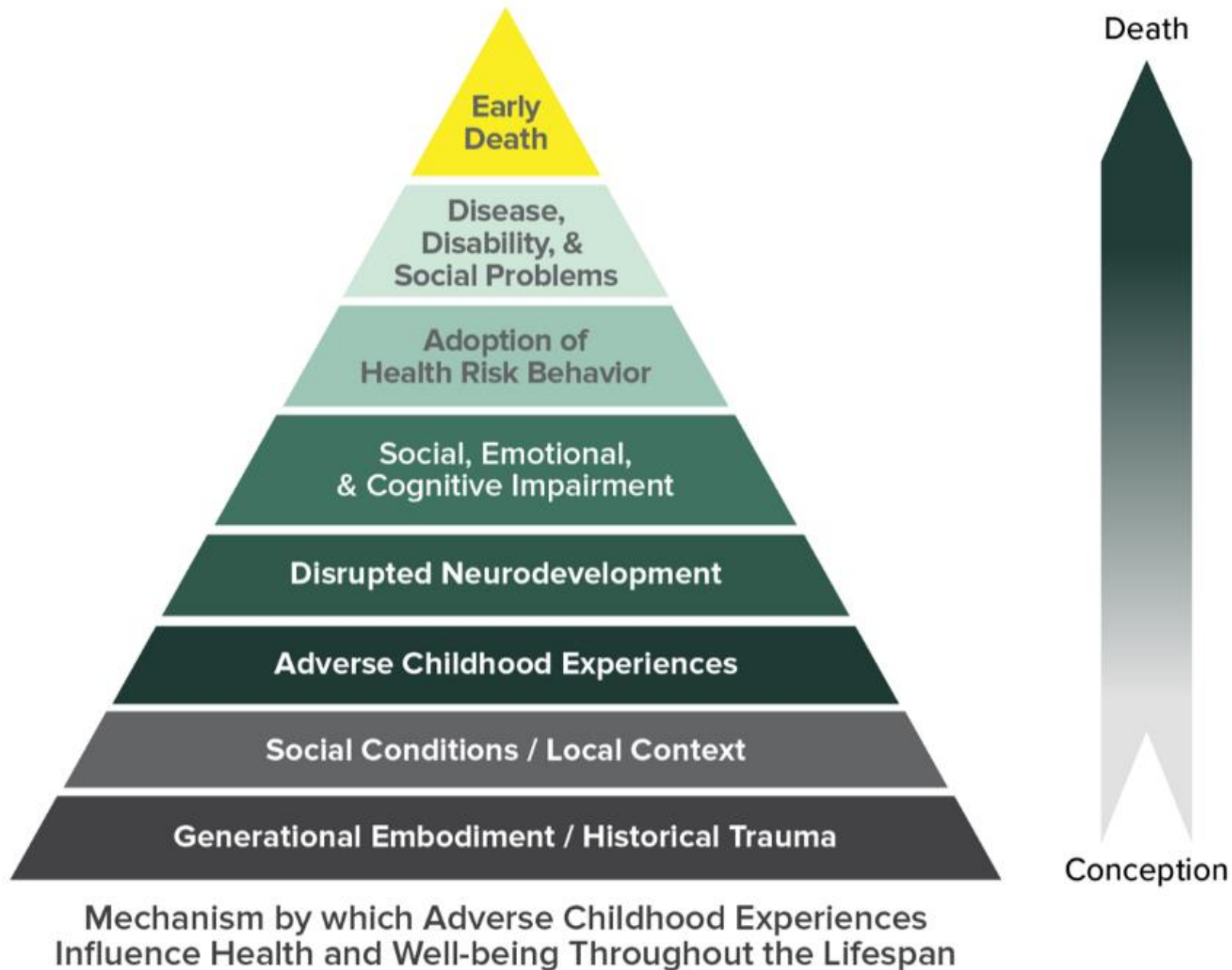
Forrás: <https://www.cdc.gov/violenceprevention/childabuseandneglect/acestudy/ace-graphics.html>

A legfontosabb eredmények 3.

Forrás:

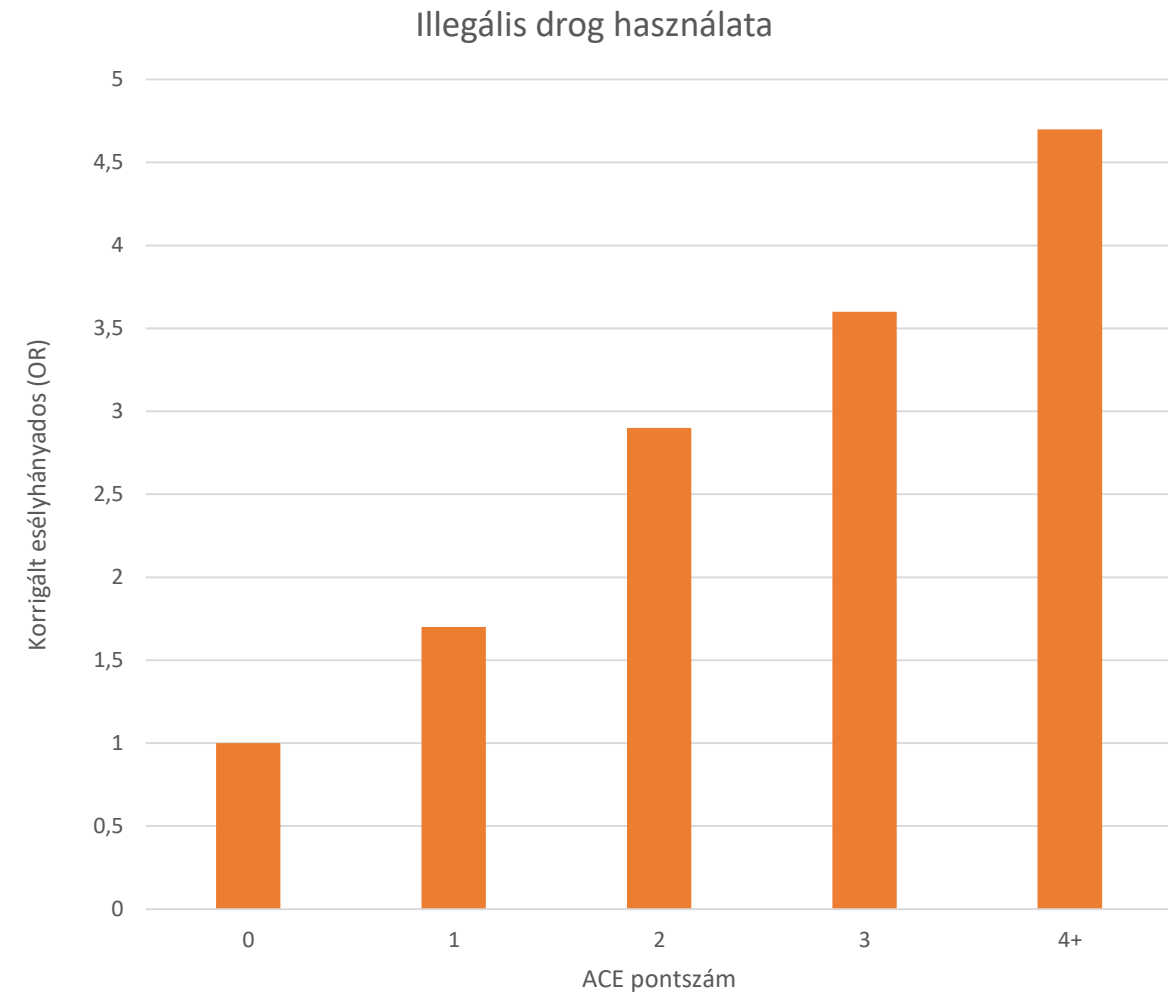
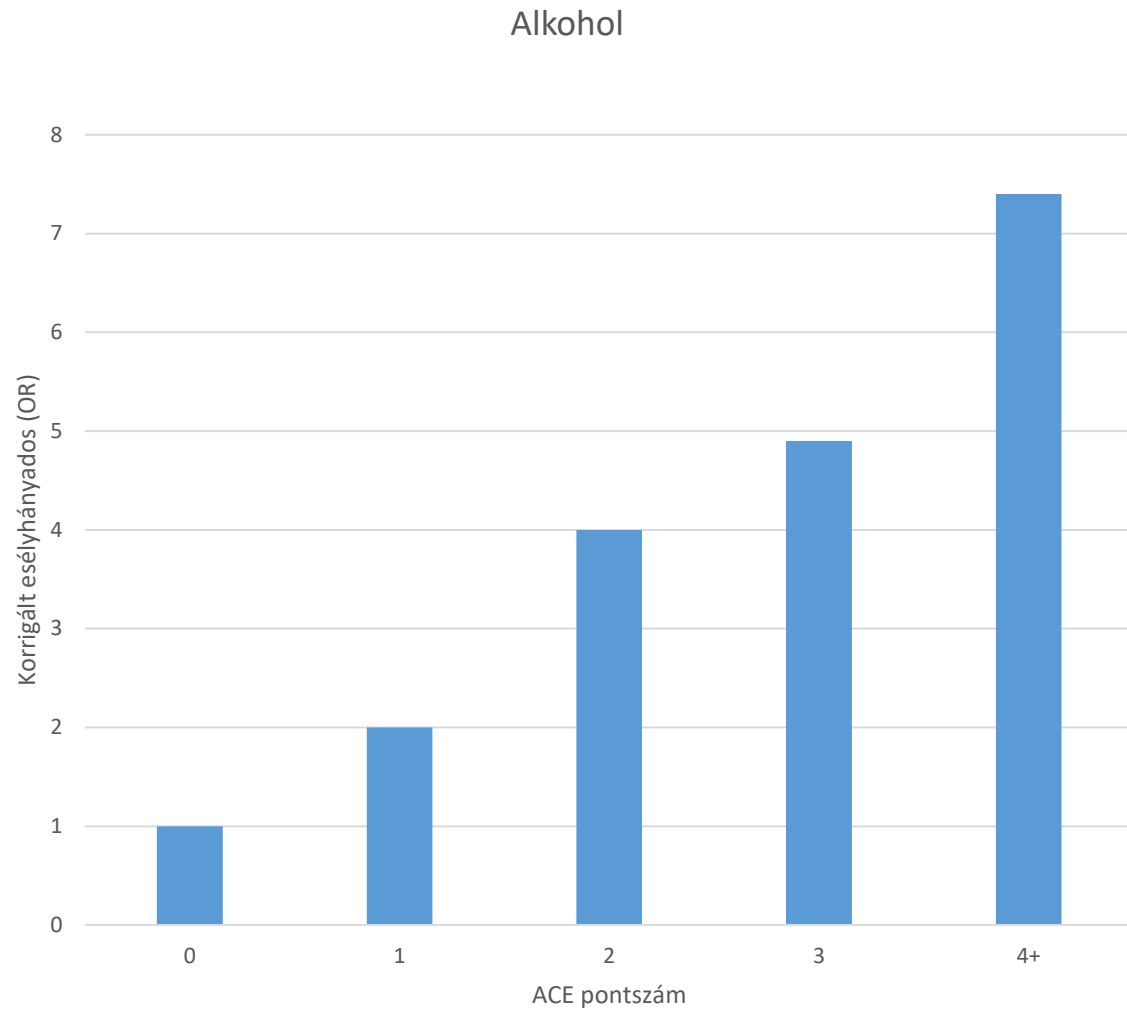
<https://www.cdc.gov/violenceprevention/childabuseandneglect/acestudy/ace-graphics.html>

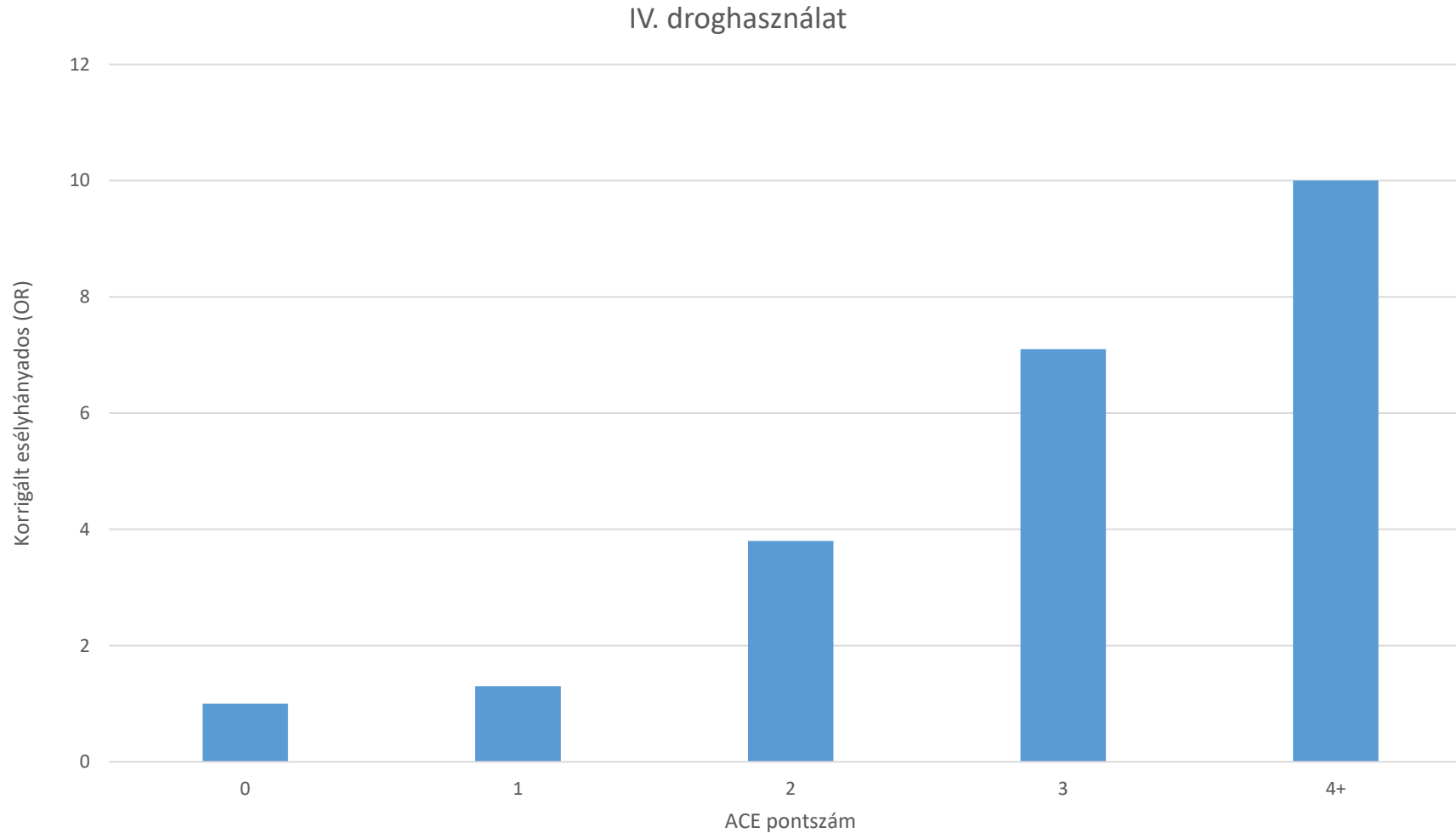
<https://www.cdc.gov/violenceprevention/childabuseandneglect/acestudy/ace-graphics.html>

A droghasználat és az ACE-ek összefüggései

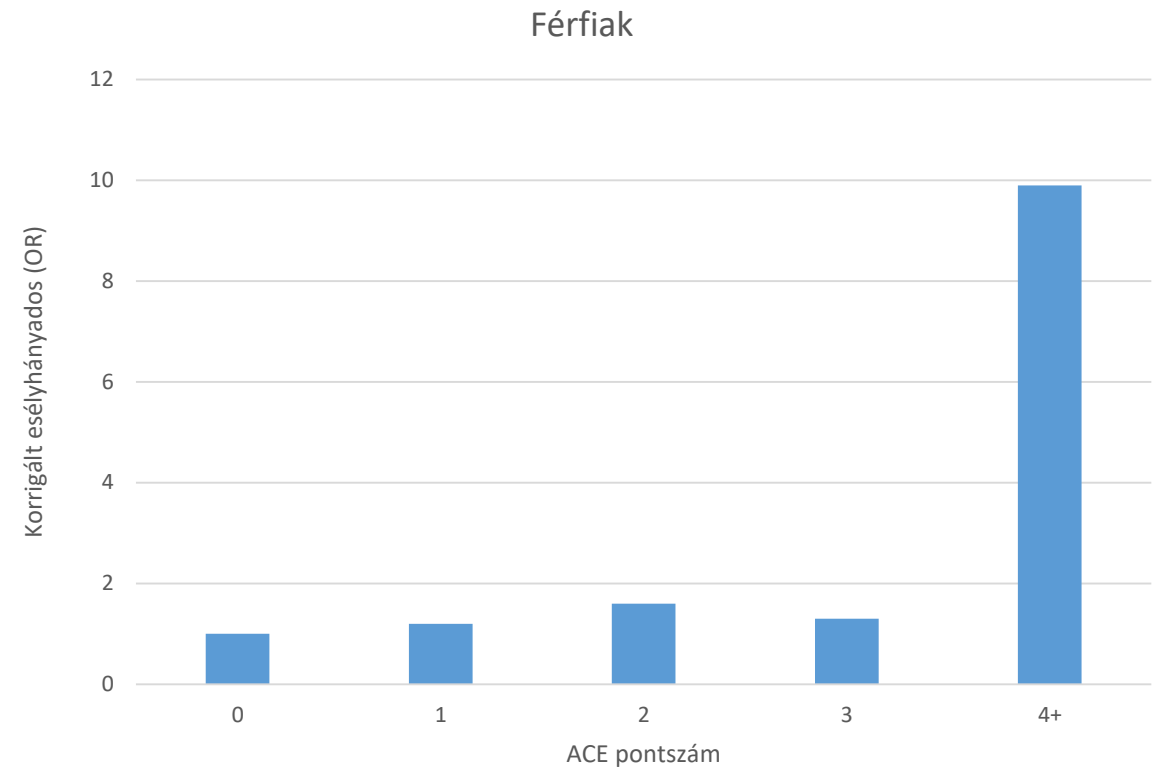
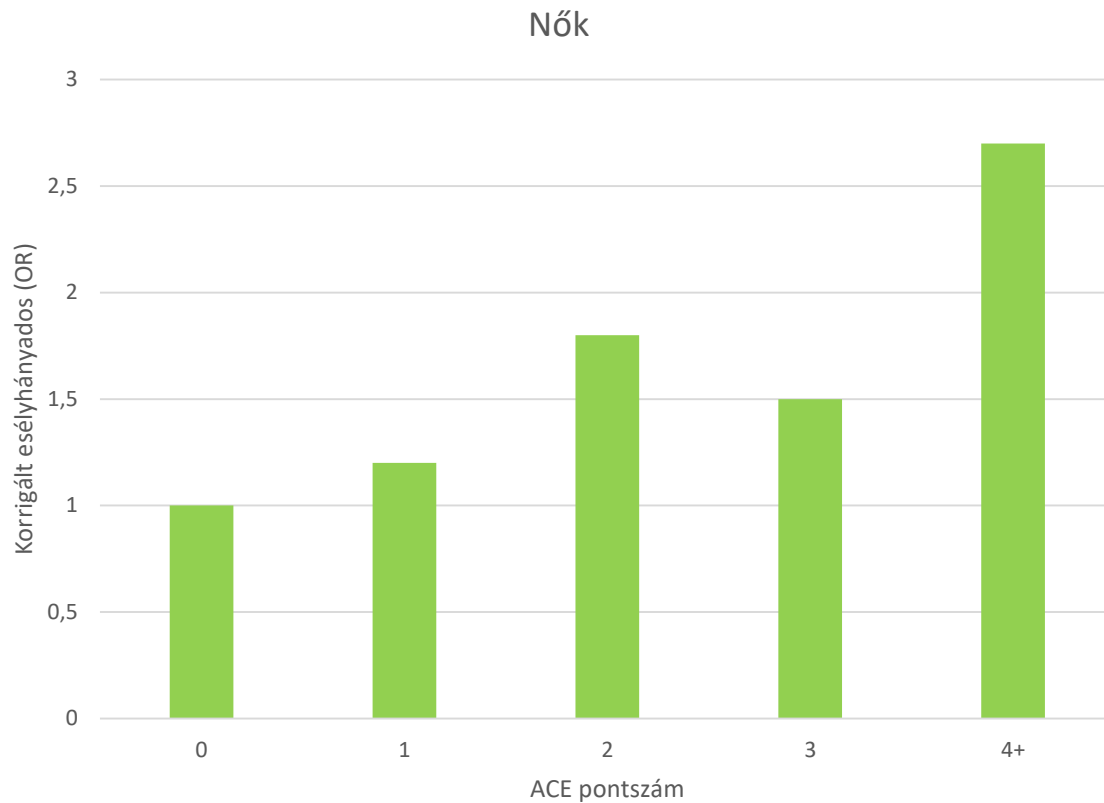

A droghasználat és az ACE-ek összefüggései

Strine és mtsai, 2012

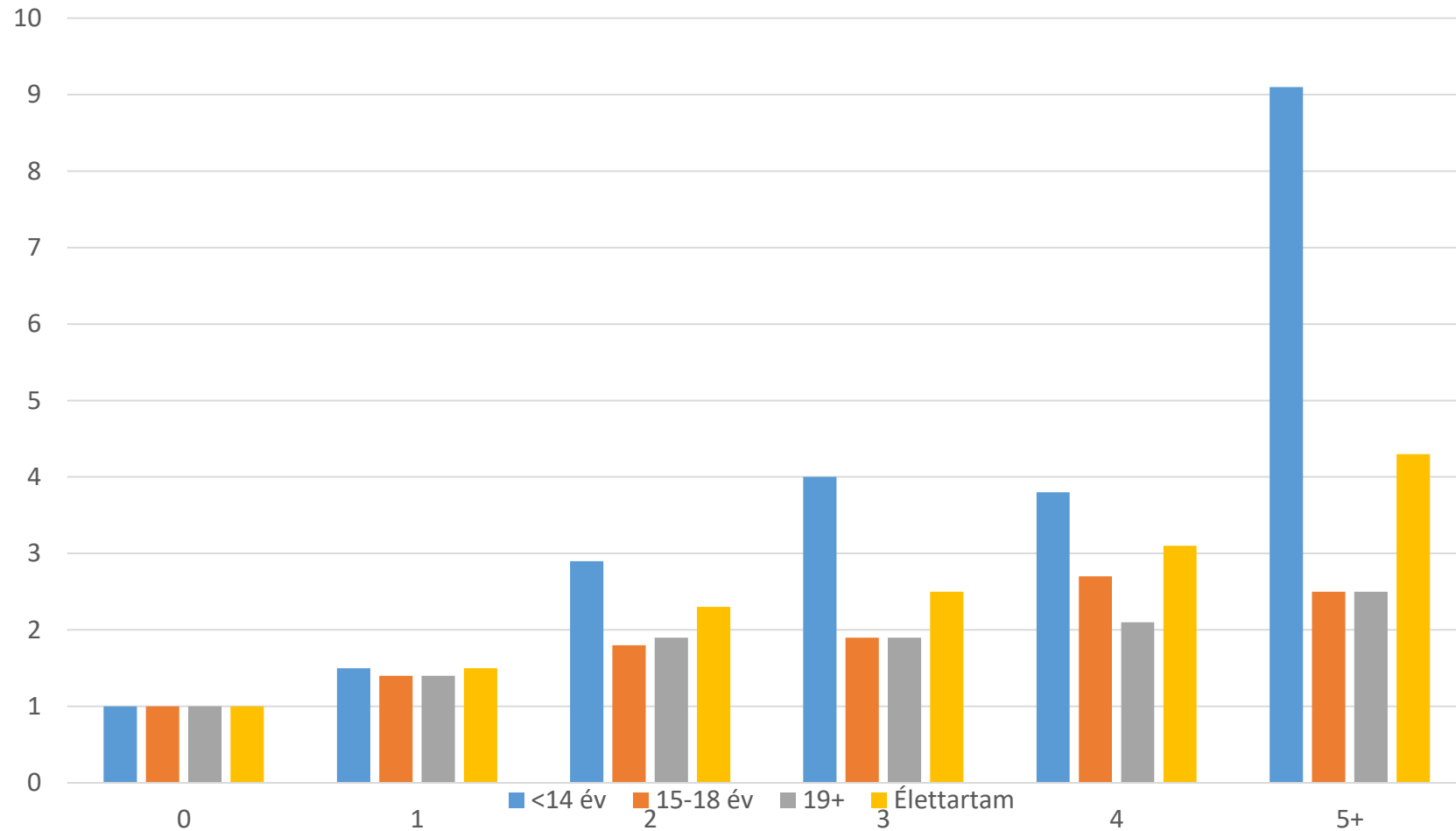
- Az eredeti ACE Study I. adatfelvétel, n=7279

Strine, T. W., Dube, S. R., Edwards, V. J., Prehn, A. W., Rasmussen, S., Wagenfeld, M., Croft, J. B. (2012). Associations between adverse childhood experiences, psychological distress, and adult alcohol problems. *Am J Health Behav*, 36(3), 408-423. doi:10.5993/ajhb.36.3.11

Dube és mtsai, 2003

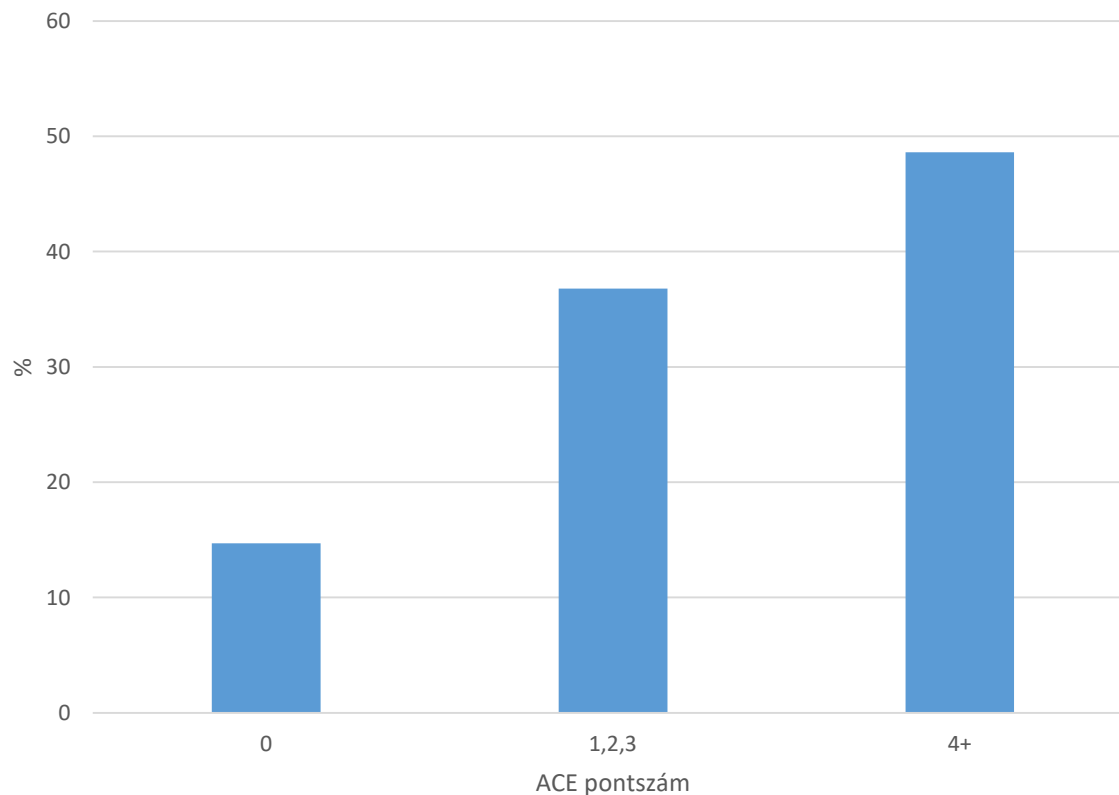
- Az eredeti ACE Study II. adatfelvételi hulláma (n=8613)

Dube, S. R., Felitti, V. J., Dong, M., Chapman, D. P., Giles, W. H., & Anda, R. F. (2003). Childhood abuse, neglect, and household dysfunction and the risk of illicit drug use: the adverse childhood experiences study. *Pediatrics*, 111(3), 564-572.

Stein és mtsai., 2017

- Elvonásra jelentkező opiátfüggők (n=457; 71,3% férfi)

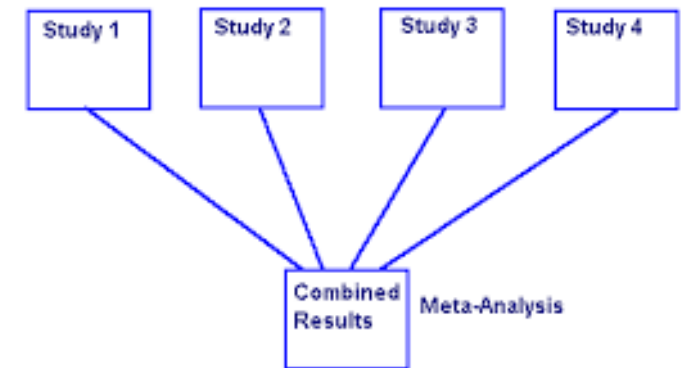

- 1 pont növekedés az ACE skálán → + 1,11 az i.v. droghasználat kialakulásának valószínűségéhez
- 1 pont növekedés az ACE skálán → + 1,10 a túladagolás kialakulásának valószínűségéhez
- Minél nagyobb ACE pontszámmal bírt valaki, annál hamarabb kezdett el opiátokat használni (b= -0,50)

Stein, M. D., Conti, M. T., Kenney, S., Anderson, B. J., Flori, J. N., Risi, M. M., & Bailey, G. L. (2017). Adverse childhood experience effects on opioid use initiation, injection drug use, and overdose among persons with opioid use disorder. *Drug and alcohol dependence*, 179, 325–329. doi:10.1016/j.drugalcdep.2017.07.007

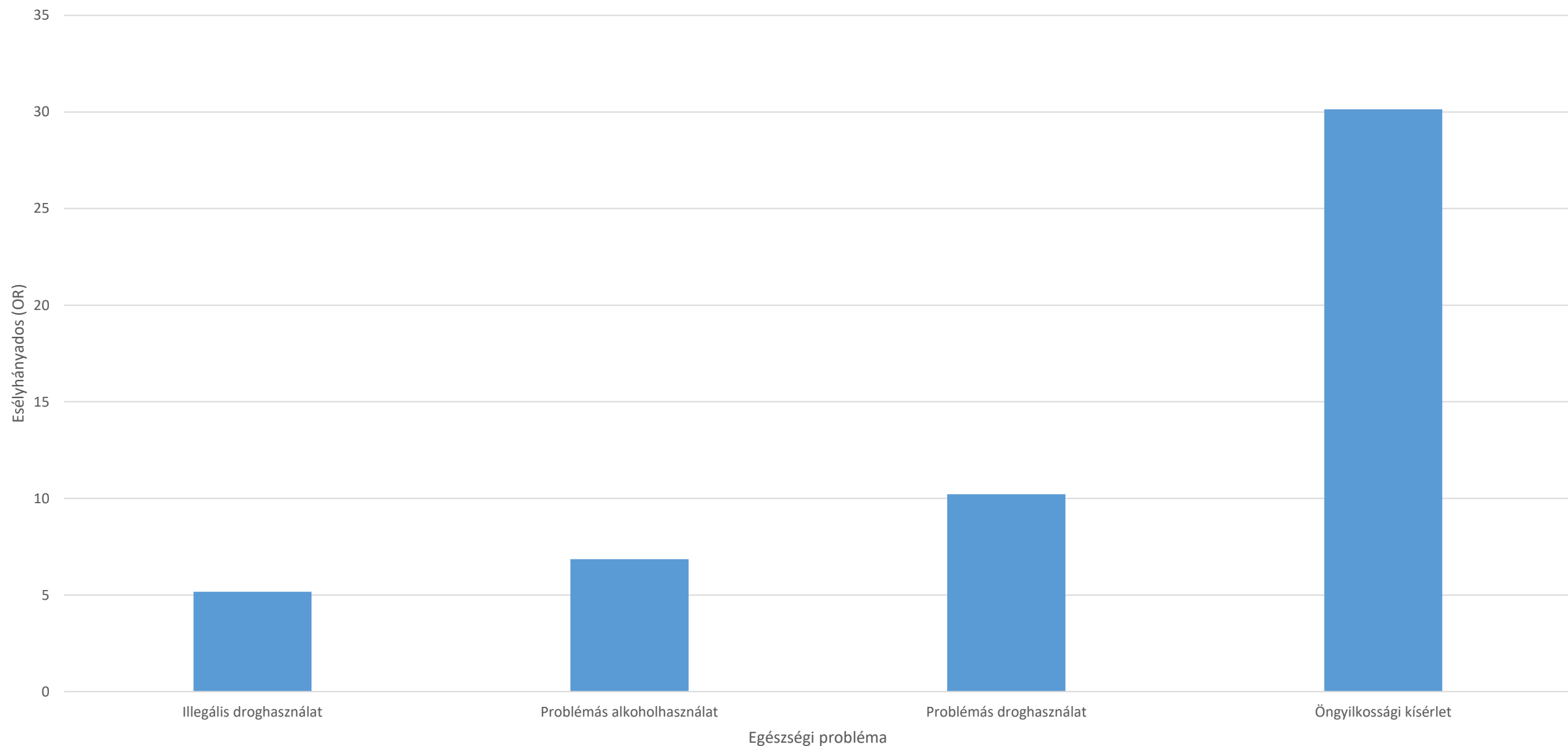
Karen Hughes és mtsai., 2017

- Meta-analízis
- Korábban publikált 37 tanulmány
- USA és azon kívül a világ minden tájáról (UK, Finnország, Kanada, Kína, Új-Zéland, Fülöp- Szigetek, Szaud-Arábia, Srí Lanka, Albánia, Lettország, Litvánia, Macedonia, Montenegró, Románia, Oroszország, Törökország)
- N=253,719 fő

Hughes, K., Bellis, M. A., Hardcastle, K. A., Sethi, D., Butchart, A., Mikton, C., Dunne, M. P. (2017). The effect of multiple adverse childhood experiences on health: a systematic review and meta-analysis. *The Lancet Public Health*, 2(8), e356-e366.

doi:[https://doi.org/10.1016/S2468-2667\(17\)30118-4](https://doi.org/10.1016/S2468-2667(17)30118-4)

Hughes, K., Bellis, M. A., Hardcastle, K. A., Sethi, D., Butchart, A., Mikton, C., Dunne, M. P. (2017). The effect of multiple adverse childhood experiences on health: a systematic review and meta-analysis. *The Lancet Public Health*, 2(8), e356-e366.

doi:[https://doi.org/10.1016/S2468-2667\(17\)30118-4](https://doi.org/10.1016/S2468-2667(17)30118-4)

Az ACE-ek és a droghasználat – lehetséges magyarázatok

- Korai krónikus stresszhatás → HPA tengely diszfunkció
- Önmedikalizáció (Khantzian, 1999)
- Pszichiátriai komorbiditás
- Családi szocializációs hatások

Következtetések

- Az ACE-ek kultúrától, társadalomtól, szociológiai helyzettől **függetlenül** összefüggésben állnak a szerhasználattal és a szerhasználati zavarokkal.
- Az összefüggés dózis-válasz típusú.
- A negatív gyermekkori élmények jelentős prediktorai a korán induló szerhasználatnak.
- A biológiai jellegű prediktorokkal szemben azonban **megelőzhető!**

Köszönöm a figyelmet!

matuszka.balazs@btk.ppke.hu